

BALCANICA.INFO

obojživelníci a plazi Balkánu

Petr BALEJ¹, petr.balej@balcanica.cz;

Daniel JABLONSKI² daniel.jablonski@balcanica.cz

¹Institut geoinformatiky, Hornicko-geologická fakulta, Vysoká škola báňská – TU Ostrava; ²Department of Zoology, Faculty of Natural Sciences, Comenius University, Mlynska dolina B-1, 842 15 Bratislava, Slovakia

Úvodem

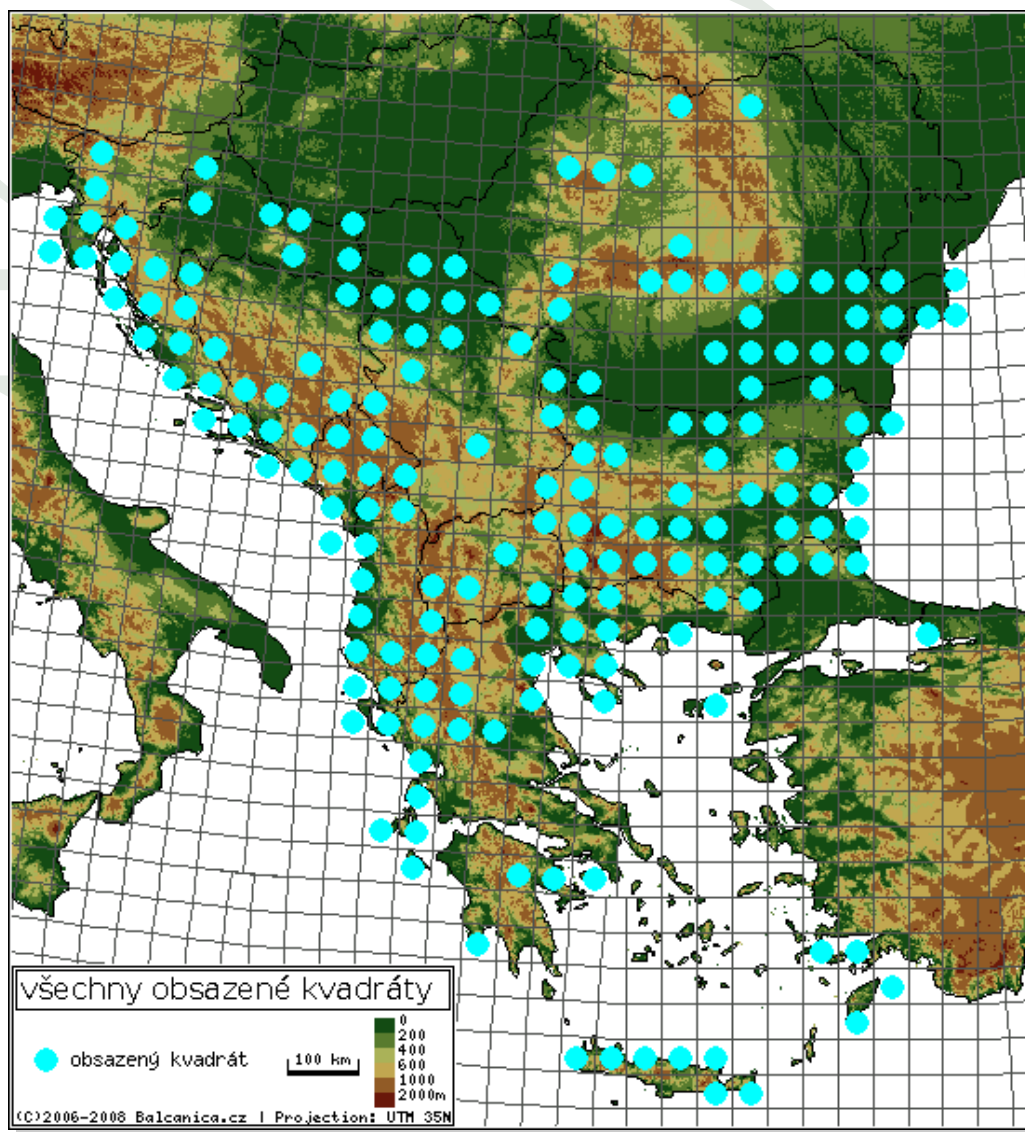
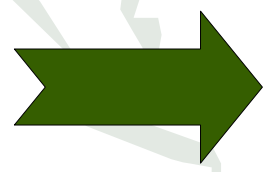
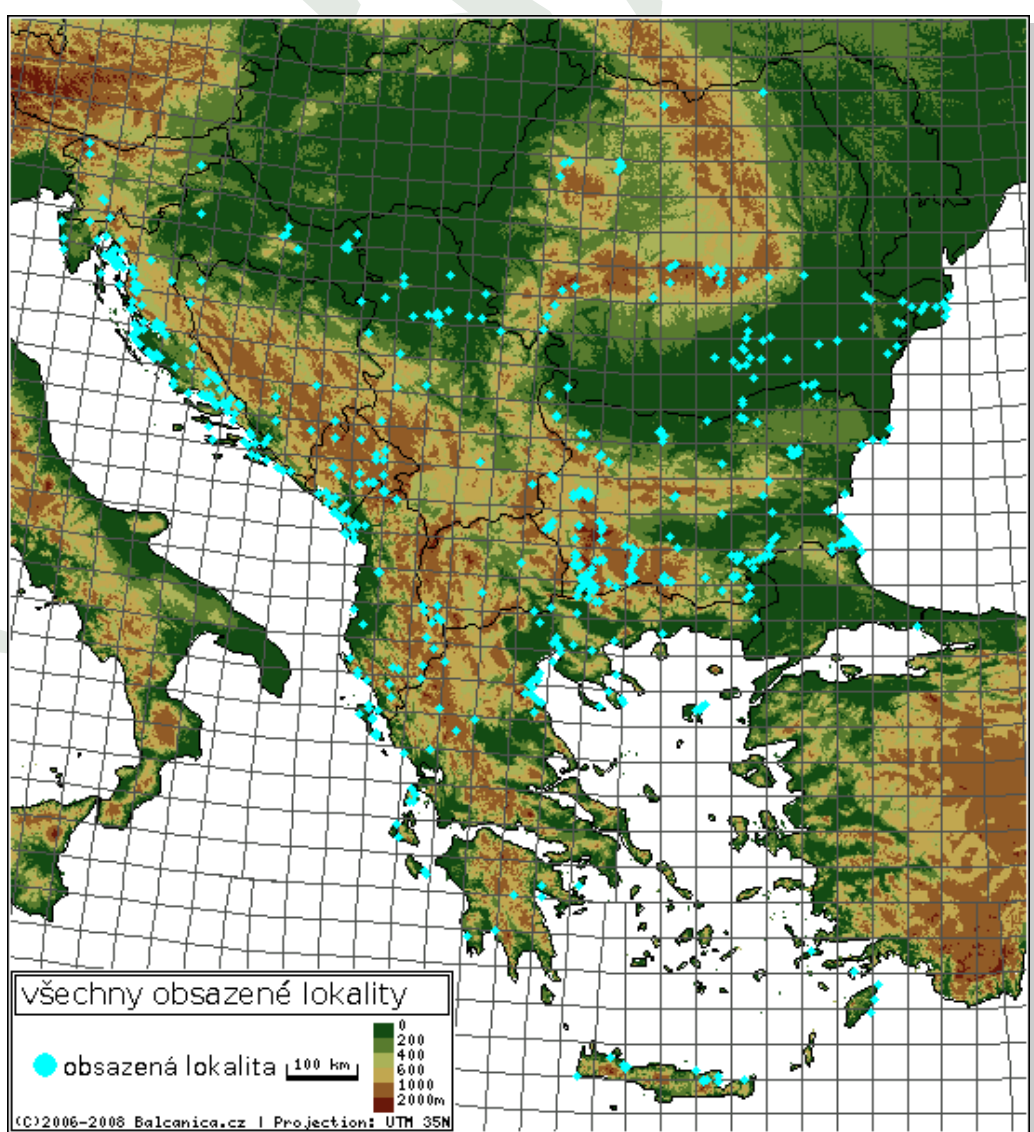
Projekt Balcanica.info (původně Balcanica.cz) vznikl jako stejnojmenné internetové stránky na začátku roku 2006. Téma balkánské herpetofauny, která je ústředním motivem projektu, byla do té doby (z hlediska zachycení variability a rozšíření) v prostředí internetu i tištěných publikací prezentována poměrně omezeně. Ve srovnání s Apeninským a Iberským poloostrovem má Balkán největší druhovou diverzitu a vysoký endemismus herpetofauny (Džukić et al., 2001). Při tom všem byl Balkán historicky (zejména pro severnější položené země Východního bloku) i v současnosti velmi oblíbeným cílem českých teraristů, herpetologů, ale také milionů turistů, kteří, ať už cíleně nebo jen náhodně ze zvědavosti, svými zápisky či fotografiemi dokumentovali tamní herpetofaunu. Interaktivní prostředí internetu pak bylo ideální volbou, jak tato data vhodně získat, seřadit a zviditelnit. Publikování základních informací o jednotlivých druzích, články, či samotné mapování výskytu na webových stránkách pak přispívá k popularizaci a osvětě v této oblasti.

Metodika mapování

Údaje jsou získávány elektronickou poštou od jednotlivých přispěvatelů a poté vkládány do on-line databáze. Lokální nálezy bez dokumentující fotografie jsou přijímány pouze od zkušenějších uživatelů, kde nehrozí riziko záměny druhu. Povinné položky jsou: název druhu, autor pozorování, datum pozorování a lokalita (nejbližší sídlo nebo jiný bod v okolí se zjištěnými GPS souřadnicemi). Volitelně také detailní popis lokality, GPS souřadnice místa nálezu, nadmořská výška, doplňující poznámky a doplněn je datum publikace. I když bývá zvykem uvádět mezi povinnými údaji i přesnější určení lokality, nebylo tak možno učinit, protože kvalitní a veřejně dostupné analogové mapy v rozumném měřítku pro většinu území Balkánu prostě neexistují. Další součástí on-line redakčního systému (zatím neveřejný, zpřístupněn bude v první čtvrtině roku 2009), je však možnost určit pozici nálezu pomocí integrované aplikace Google Maps, jejíž rozlišení leteckých snímků se stále zlepšuje a bude tak snad v průběhu následujících pár let použitelné pro většinu území Balkánu. Samotné stránky webové prezentace jsou pak dynamicky generovány pomocí programovacího jazyka PHP a databázového systému MySQL běžícím na serveru Apache a operačním systému Linux. Mapy byly vytvořeny z veřejně dostupných digitálních topografických dat SRTM získaných NGA a NASA, a upraveny prostřednictvím software ArcGIS. Projekce UTM 35N a velikost kvadrátů 50 x 50 km u našich map odpovídá již použitému mapování SEH (Gasc et al., 1997) s pozdějšími úpravami dle Lampinena (2001). Díky této kompatibilitě je tak možné mapy na Balcanica.info jednoduše srovnat s výsledky mapování SEH a zjistit nově obsazené kvadráty síťového mapování.

Výsledky

Umístění všech mapovaných lokalit a převod na obsazené kvadráty

Souhrn získaných dat (2006 - 2008)	Σ
Lokální záznamy	2555
Lokality	552
Fotografie (s účastí na mapování)	6261
Druhy s alespoň jedním lokálním záznamem	84
Autoři příspěvků	92
Vydané články	43

Srovnání výsledků mapování SEH a Balcanica.info na vybraných druzích

ještěrka luční (*Darevskia praticola*)

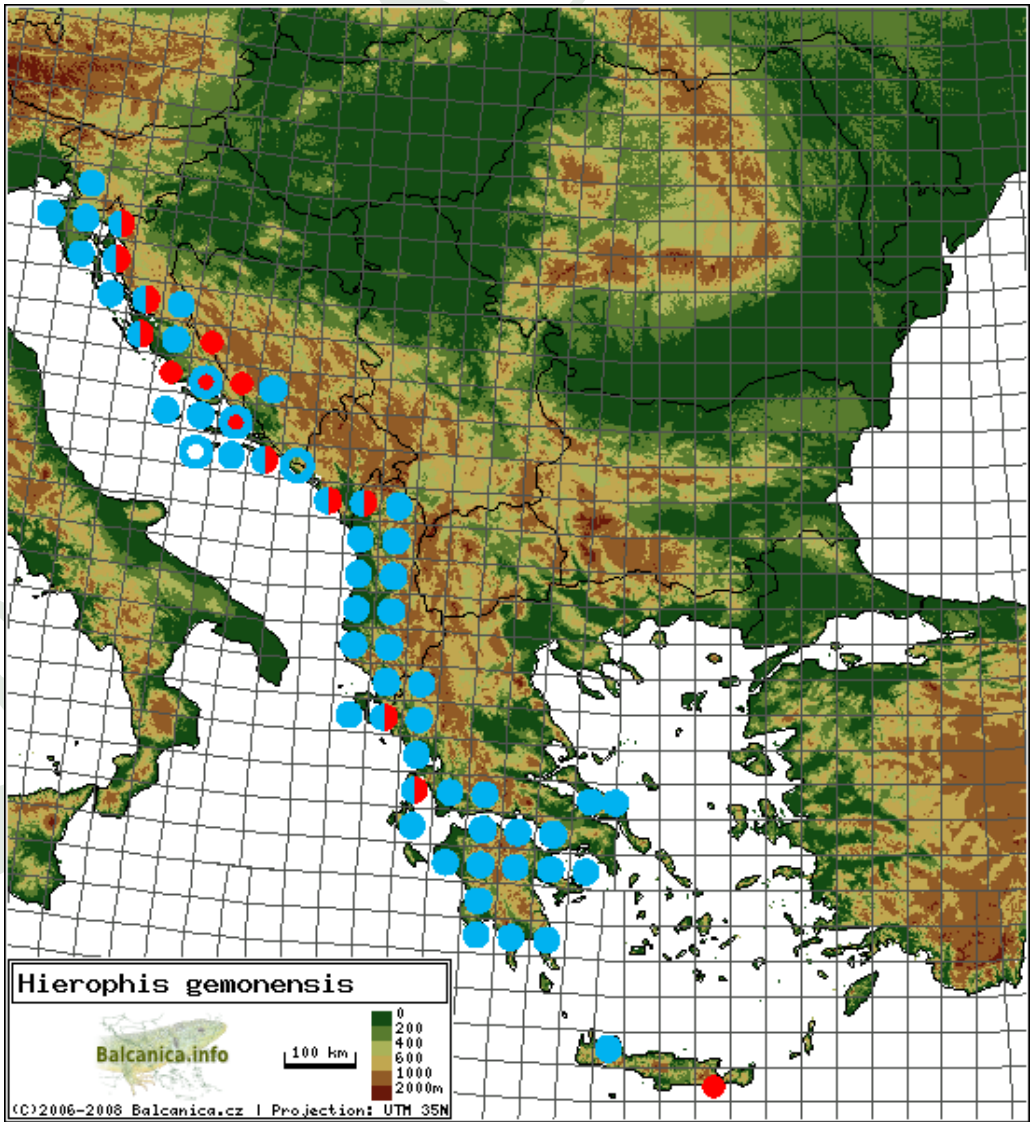
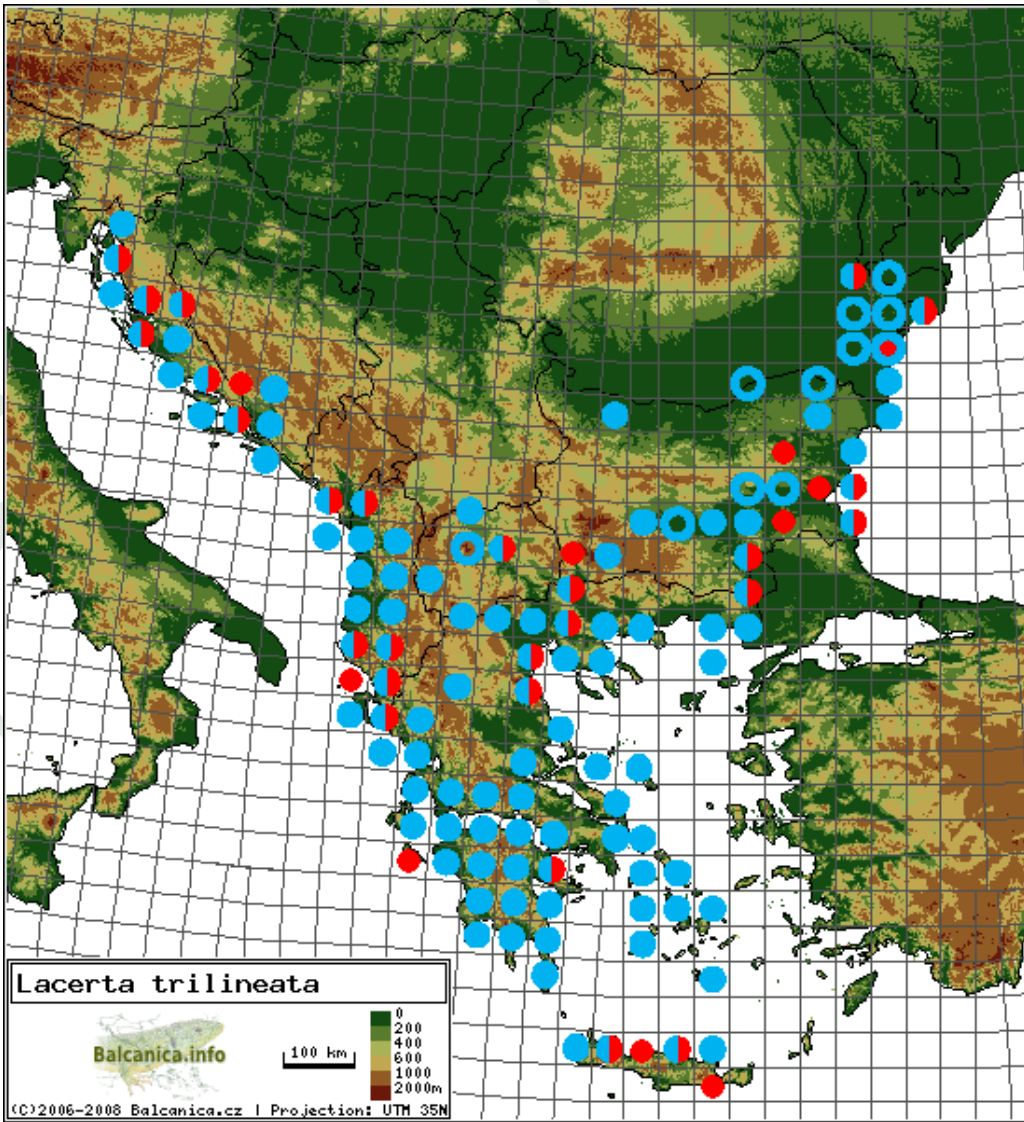
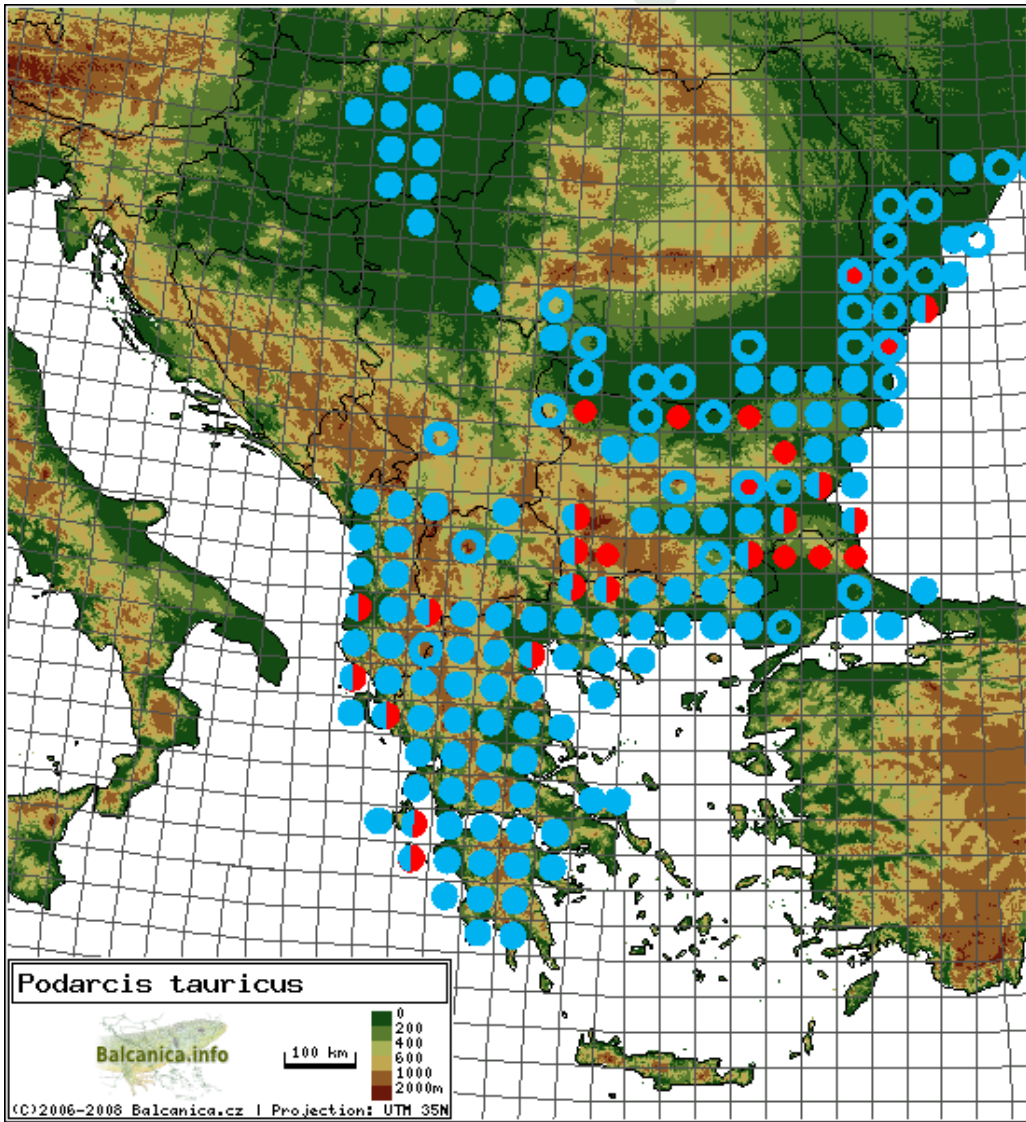
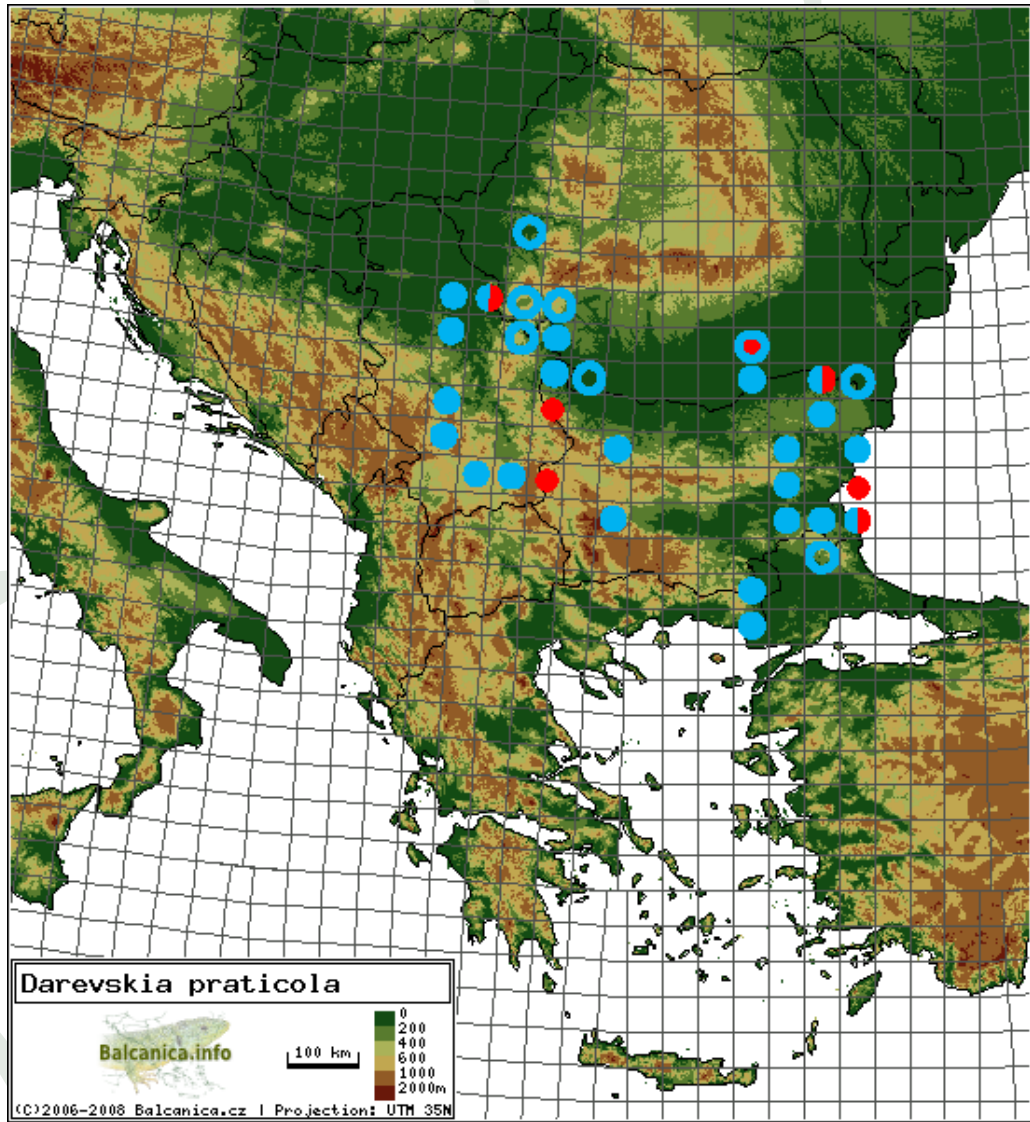
ještěrka travní (*Podarcis tauricus*)

ještěrka balkánská (*Lacerta trilineata*)

štíhlavka balkánská (*Hierophis gemonensis*)

Mapování	SEH	Balcanica.info	průnik
do roku 1970			
od roku 1970			

Závěr

Balcanica.info svým mapováním pomáhá v doplňování znalostí o současném výskytu plazů a obojživelníků Balkánu. Díky zvolenému způsobu prezentace prostřednictvím webových stránek získává navíc i mnohdy zajímavé lokální záznamy spontánně se zapojující laické veřejnosti, které by jinak s největší pravděpodobností zůstaly nevyužity.

Oproti klasickému publikování výskytových kvadrátových map může kdokoliv na stránkách Balcanica.info jednoduše a rychle během pár „kliků“ myši dohledat všechny lokální záznamy (i s příslušnou fotografickou dokumentací) příslušející k danému kvadrátu. Díky této otevřenosti jsou pak také jednoduše odhalitelné sporné determinace, či jiné nesrovnalosti. Veškeré záznamy je navíc možné okamžitě zveřejnit, takže není třeba čekat mnoho let na aktualizované výsledky mapování, jak tomu bývá u tištěných publikací tohoto typu.

Použité zkratky:

GPS - Global Positioning system; MySQL - Structured Query Language (relational database management system); NASA - National Aeronautics and Space Administration; NGA - National Geospatial-Intelligence Agency; PHP - Personal Home Page (scripting language); SEH - Societas Europaea Herpetologica; SRTM - Shuttle Radar Topography Mission; UTM - Universal Transverse Mercator (coordinate system).

Použitě zdroje:

Džukić, G., Kalezić, M. L., Petkovski, S., Sidorovska, V. 2001: General remarks on batrach- and herpetofauna of the Balcan peninsula. 75 years Maced. Mus. Nat. Hist., 195-204.

Gasc J.P., Cabela A., Crnobrnja-Isailovic J., Dolmen D., Grossenbacher K., Haffner P., Lescure J., Martens H., Martínez Rica J.P., Maurin H., Oliveira M.E., Sofianidou T.S., Veith M. & Zuiderwijk A. (eds), 1997. Atlas of amphibians and reptiles in Europe. Collection Patrimoines Naturels, 29, Paris, SPN / IEGB / MNHN, 496 pp.

Lampinen, R. 2001: New grid system, FMNH. Dostupné z <http://www.fmnh.helsinki.fi/english/botany/afe/map/grid.htm>

Balcanica.info

